

Nr 76.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående pension åt förra vikarierande småskollärarinnan Agnes Ingeborg Härén, född Lindell; given Stockholms slott den 14 februari 1941.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Ernst Wigforss.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 14 februari 1941.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anför:

Jag anhåller att få underställa Kungl. Maj:ts prövning fråga om beredande av förbättrade pensionsförmåner åt förra vikarierande småskollärarinnan i Nacka skoldistrikt änkefru Agnes Ingeborg Härén, född Lindell.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,
att Härén är född den 3 april 1880 och således 60 år gammal;
att hon är änka efter folkskolläraren O. A. Härén, vilken avgick ur tjänst med pension år 1936 och avled år 1938;
att hon innehaft anställning såsom ordinarie småskollärarinna från och med den 1 juli 1900 till och med den 30 juni 1915, då anställningen upphört

i samband med att mannen erhållit förflyttning från skola, där bägge makarna dittills tjänstgjort;

att hon sedermera tjänstgjort såsom vikarierande småskollärlarinna dels under läsåren 1919—1926 och 1927—1937 i medeltal omkring 4 månader varje läsår, dels ock från och med höstterminen 1938 till och med höstterminen 1940 utan annat avbrott än för ferier;

att hon läsåret 1937/1938 uppehållit en nyinrättad småskollärlarinetjänst, som i företett tjänstematrikelutdrag betecknats såsom extra ordinarie men som inrättats utan att medgivande därtill lämnats av vederbörande folkskollärläroinspektör, varför statsbidrag till avlöningen icke utgått och avgifter till statens pensionsanstalt ej erlagts;

att hon alltifrån läsåret 1903/1904 haft sin tjänstgöring förlagd till skolor inom Nacka skoldistrikt;

att hon — förutom på grund av anställningen såsom ordinarie småskollärlarinna — ägt delaktighet i statens pensionsanstalt under tjänstgöring såsom vikarie före den 1 juli 1938, från och med vilken tidpunkt vikarietjänstgöring till följd av ändrade pensionsbestämmelser för folk- och småskollärläroinspektörer icke medfört pensionsrätt;

att Härén, enär på grund av nyss angivna förhållande pensionsrätten för henne icke fortbestått till pensionsålderns inträde, från pensionsanstalten är berättigad allenast till s. k. uppskjuten tjänstepension, vilken pension utgör 48 kronor för år, pensionsförhöjning däri inräknad;

samt att hon enligt reglementet för statens pensionsanstalt efter sin man åtnjuter änkepension med 750 kronor för år jämte tilläggsförmåner.

Härén har hos Kungl. Maj:t anhållit, att Kungl. Maj:t måtte medgiva henne förbättrade pensionsförmåner med stöd av bestämmelserna i punkten 17 av övergångsstadgandena till kap. IV reglementet för statens pensionsanstalt. Enligt dessa bestämmelser må den, som under vårterminen 1938 eller del därav innehåft med pensionsrätt enligt då gällande bestämmelser förenat förordnande såsom vikarie å befattning, å vilken avlöningsreglementet för lärare vid folk- och småskolor äger tillämpning, och som därefter mera stadigvarande tjänstgör såsom vikarie å sådan befattning, kunna, då han upphör med dylik tjänstgöring, av Kungl. Maj:t tillerkännas pension till sådant belopp, att detta tillsammans med beloppet av den honom tillkommande uppskjutna tjänstepensionen högst uppgår till vad som skulle hava tillkommit honom, om med tjänstgöringen såsom vikarie alltjämt följt pensionsrätt enligt de under vårterminen 1938 gällande bestämmelserna.

Skolöverstyrelsen har, enär Härén under vårterminen 1938 icke innehåft tjänst, som avses i de av henne åberopade övergångsbestämmelserna, funnit dessa bestämmelser icke utan vidare vara i förevarande fall tillämpliga. Överstyrelsen har emellertid ansett, att Härén med hänsyn till hennes långa och oförvitliga tjänstgöring i allt fall borde komma i åtnjutande av skälig pension, samt hemställt, att Kungl. Maj:t måtte vidtaga åtgärd i sådant syfte.

Statens pensionsanstalt har tillstyrkt beredande av tilläggs pension åt Härén med 900 kronor för år och därvid anfört följande:

Då Härén icke under vårterminen 1938 innehåft sådant vikarieförordnande, som i punkt 17 av övergångsstadgandena till kap. IV reglementet för statens pensionsanstalt sägs, kan pension icke tillerkännas henne med stöd av de i sagda punkt meddelade bestämmelserna. Ej heller kan hon erhålla vare sig pension eller uppskjuten livränta enligt det från och med den 1 juli 1938 gällande tjänstepensionsreglementet för folkskollärare m. fl., enär hon icke i egenskap av ordinarie eller extra ordinarie lärarinna varit underkastad föreskrifterna i avlöningsreglementet för lärare vid folk- och småskolor.

Därest Härén fullgjort sin lärarinetjänstgöring under läsåret 1937/1938 såsom vikarierande småskollärarinna, skulle hon, med hänsyn till den oavbrutna vikarietjänstgöringen därefter och den föregående tjänstgöringen, otvivelaktigt kunnat jämlikt förberörda övergångsstadgande av Kungl. Maj:t tillerkännas pension efter avgång ur tjänst tidigast den 3 april 1940 till sådant belopp, att detta tillsammans med beloppet av den uppskjutna tjänstepensionen högst uppgått till vad som skulle hava tillkommit henne, om med tjänstgöringen såsom vikarie alltjämt följt pensionsrätt enligt de under vårterminen 1938 gällande bestämmelserna. Vid tillämpning av dessa bestämmelser skulle hel pension utgjort 1,716 kronor och antalet tjänstår 24, varför Härén skulle kunna hava tillerkänt pension till årligt belopp av högst $\frac{24}{33} \times 1,716 - 48 = 1,200$ kronor.

Enär Härén äger att från pensionsanstalten uppbära familjepensionsförmåner, vilka enligt nu gällande grunder och under förutsättning att hon tillerkännes tjänstepension skulle uppgå till sammanlagt 1,125 kronor för år, procentuellt tillägg däri inräknat, och då av dessa förmåner allenast den henne reglementsenligt beviljade familjepensionen eller 750 kronor grundlagts genom familjepensionsavgifter, under det att återstoden eller 375 kronor är att anse som tillskott av statsmedel, synes emellertid kunna antagas, att högre pension icke skulle hava ifrågakommit för henne än 900 kronor, d. v. s. maximipensionen minskad med ett belopp motsvarande större delen av sagda tillskott.

I betraktande av omständigheterna i förevarande fall anser pensionsanstalten det skäligt, att Härén genom riksdagens medverkan beredes pension till nyssnämnda belopp.

Statskontoret har anslutit sig till vad pensionsanstalten i ärendet anfört och hemställt.

Med hänsyn till i ärendet upplysta förhållanden finner jag skäligt, att för- *Departements-*
bättrade pensionsförmåner beredas Härén i enlighet med statens pensions- *chefen.*
anstalts, av statskontoret biträdda förslag. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förra vikarierande småskollärarinnan i Nacka skoldistrikt Agnes Ingeborg Härén, född Lindell, må från och med dagen näst efter den, då hon avgått ur tjänst, från statens pensionsanstalt åtnjuta, utöver henne enligt reglementet för pensionsanstalten tillkommande pensionsförmåner, pension till belopp av 900 kronor för år.

Kungl. Maj:ts proposition nr 76.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

P. J. Arrhenius.
